



Edifici Walter-Gropius-Haus a Berlín © Laura Gil

La influència de la Bauhaus en el món de l'arquitectura i el disseny del segle XX és avui dia un fet inqüestionable, així com la seva gran repercussió a nivell internacional. Si es fa un repàs general de la història de la Bauhaus, resulta sorprenent com una institució que només va poder existir com a tal durant catorze anys hagi pogut marcar tan decisivament la trajectòria de l'art i l'arquitectura i el seu nom segueixi essent avui dia tan vigent.

La Bauhaus va néixer a Weimar l'any 1919 amb el nom de "Staatliches Bauhaus in Weimar" i va ser dirigida per l'arquitecte alemany Walter Gropius fins al 1928. Es tractava de l'escola estatal d'art i pretenia integrar la pràctica dels vells oficis (pintura, escultura, fusteria?) amb la vessant més teòrica de l'art, que en aquella època es centrava en el caràcter social de la professió. Eren els temps de la República de Weimar, quedava enrere la primera Guerra Mundial i l'antiga jerarquia social. Es respiraven aires de renovació social i calia trobar el

llenguatge artístic per als objectes que produïa la industrialització i que havien de servir als nous ciutadans. En aquest primer període van participar-hi com a professors grans artistes del moviment modern, com Paul Klee, Wassily Kandinsky o László Moholy-Nagy.

Les eleccions del 1924 a Turíngia van portar al govern la nova dreta alemanya i les retallades en el pressupost de l'escola van provocar l'any 1925 el trasllat de la Bauhaus a Dessau, on governava una majoria socialdemòcrata. Aquesta ciutat tenia un caràcter més industrial que afavoriria la producció dels dissenys que es treballaven a l'escola, com els mobles d'acer tubular de Marcel Breuer. La nova seu de l'escola a Dessau, obra de Walter Gropius, així com la zona residencial que es va desenvolupar per acollir als estudiants i professors, són mostra d'aquest període més pràctic, on es pot reconèixer el moviment modern que es va originar a la Bauhaus.

L'any 1931 el nacionalsocialisme va arribar al poder també a Dessau i va provocar el tancament de la Bauhaus per la seva clara orientació política contrària al règim. Mies van der Rohe era aleshores el director de l'escola i l'any 1932 va traslladar-la al sud de Berlín (Lankwitz) com a institució privada. Aquest període és probablement el més desconegut i també el més curt, ja que el 1933 es va produir el seu tancament definitiu. Tot i els moviments d'aproximació de Mies van der Rohe al nou règim, el nacionalsocialisme ja havia decidit ser representat per una arquitectura neoclàssica monumental que va liderar l'arquitecte Albert Speer durant el règim nazi. Walter Gropius, Mies van der Rohe i molts altres membres de la Bauhaus van haver d'emigrar, principalment cap als Estats Units, i van contribuir amb la seva trajectòria professional en la difusió internacional dels principis de l'arquitectura moderna.

L'any 2019 serà el centenari del naixement de la Bauhaus, el qual se celebrarà amb la mateixa intensitat en les tres ciutats que la van acollir: Weimar, Dessau i Berlín. Les tres entitats que actualment vetllen pel llegat de la Bauhaus són la Fundació Clàssica de Weimar, la Fundació Bauhaus Dessau i l'Arxiu de la Bauhaus-Museu de Disseny (Berlín). Totes tres treballen de forma conjunta en el programa que durant tot l'any 2019 ha de celebrar la història de la Bauhaus.

Com a punt culminant d'aquesta celebració està prevista a Weimar i a Dessau la inauguració de les noves seus per als seus museus, on actualment la manca d'espai només permet mostrar una part molt limitada de les col·leccions que disposen. En aquestes dues ciutats es van convocar concursos internacionals oberts per a la selecció de l'equip redactor dels projectes i a Dessau va ser seleccionada la proposta de l'equip d'arquitectes Addenda de Barcelona. L'arquitecta berlinesa Heike Hanada és l'autora de la proposta guanyadora a Weimar. Els actes d'inauguració estan previstos a Weimar el dia 6 d'abril i a Dessau el 8 de setembre.

A Berlín l'Arxiu de la Bauhaus també té prevista l'ampliació del seu museu, però en aquest cas les obres encara no han començat. La proposta arquitectònica escollida és obra de l'estudi Staab Architekten de Berlín, que no va guanyar en un concurs d'arquitectura obert sinó en un procés de selecció per invitació, tal com lamenta la presidenta del Col·legi d'arquitectes de Berlín (Architektenkammer), l'arquitecta Christine Edmaier, qui vetlla per la convocatòria de concursos públics oberts que permetin la contractació d'arquitectes joves. Tal com ens explica la presidenta, és una tasca complexa i no sempre exitosa.

El Col·legi d'arquitectes de Berlín també vol aportar el seu granet de sorra al centenari de la Bauhaus i ha organitzat un concurs per a les escoles de Berlín i Brandenburg "Mein Bauhaus-Meine Moderne" amb un format molt lliure, en el qual els nens poden expressar què els

suggereix la Bauhaus. Aquesta iniciativa prové del grup de treball del Col·legi "Arquitectura i escola" que s'orienta als escolars i realitza nombrosos projectes directament a les aules de les escoles. D'altra banda, el Col·legi oferirà diverses passejades temàtiques per la ciutat de Berlín, allà on trobem el testimoni dels membres de la Bauhaus.

Tot i que no es coneix encara el programa detallat del centenari, hi ha dues setmanes que destaquen en el calendari: el Festival d'Obertura del 16 al 24 de gener i la Setmana de la Bauhaus de Berlín del 31 d'agost, coincidint amb la llarga nit dels museus, fins al 7 de setembre, dia de portes obertes dels monuments històrics de Berlín.

En el Festival d'Obertura participaran les autoritats i també reconeguts artistes internacionals que seran convidats perquè en diferents formats facin revivre l'original Setmana de la Bauhaus del 1923, amb exposicions, representacions, concerts, projeccions, instal·lacions, workshops, etc. El so i el moviment, així com la relació entre l'home i la màquina, en seran els temes centrals.

La Setmana de la Bauhaus a Berlín vol portar la Bauhaus a l'espai públic i mostrar la seva història, la seva influència, el dia a dia a l'escola en el període de Weimar (les festes temàtiques, el treball de grups interdisciplinars) així com els productes clàssics que encara avui s'exporten arreu del món. Es busca la participació de les botigues, que a través dels seus aparadors oferiran aquests continguts als vianants, que de sobte es trobaran envoltats de la història d'aquesta institució.

El debat sobre el llegat de la Bauhaus i la seva influència a la nostra societat segur que també formaran part del programa en el format de conferències, projeccions o performances. Un tema interessant per a la responsable del Col·legi d'arquitectes de Berlín, és el contrast existent entre els ideals utòpics, d'esquerres i internacionalistes, dels primers temps de la Bauhaus en la recerca del nou llenguatge formal per als objectes de la industrialització, i el fet que els grans clàssics elements de mobiliari d'aquella època s'hagin convertit en productes de disseny, elitistes i costosos que només es troben a l'abast d'una minoria privilegiada. És a causa dels elevats costos de producció? O dels drets d'autoria? O de la voluntat actual de la Bauhaus de pertànyer al selecte món del disseny? Aquesta qüestió i segurament moltes altres trobaran en aquesta celebració del centenari el marc ideal per a la investigació i el debat.

Laura Gil, arquitecta. Corresponsal del COAC a Berlín, Alemanya. Octubre 2018

Webs d'interès:

www.bauhaus.de [1]

www.bauhaus-dessau.de [2]

www.bauhausmuseumweimar.de [3]

www.kulturprojekte.berlin [4]

www.ak-berlin.de [5]

*Imatge de l'edifici Walter-Gropius-Haus a Berlín, obra del fundador de la Bauhaus en ocasió de l'Exposició Internacional IBA del 1957. Forma part del Hansaviertel juntament amb les obres de molts altres arquitectes moderns com Alvar Aalto, Arne Jacobsen, Oscar Niemeyer o Bruno Taut.



[6]

Tornar

[7]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://arquitectes.eu/ca/mon/100-anys-de-bauhaus1919-2019-des-de-berlin>

Links:

[1] <http://www.bauhaus.de/>

[2] <http://www.bauhaus-dessau.de/>

[3] <http://www.bauhausmuseumweimar.de/>

[4] <http://www.kulturprojekte.berlin/>

[5] <http://www.ak-berlin.de/>

[6] <http://arquitectes.eu/ca/printpdf/printpdf/17042>

[7] <http://arquitectes.eu/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>